

ZAMORAKO AGIRIA

1. — Zamorako arazoaz kezkatu rik dauden borondate oneko pertsona guztiei, gotzain apaiz, sekular, zuzendirik dagoen txosten edo informe honek haxe nahi du : Zamorako espetxe konkordatarioran bahiturik dauden apaizek maiz askotan adierazi duten nahia jakin arazi : hau da; espetxe hori kentzea, Sortaldean Katholiko Elizak Estaduarekin batera duen espetxo bakarria delarik, eta beste politiko preso en egoera eta kondiziotara integra ditzatela.

2. — Dokumentu honek espetxeko apaizen bi gutun dakar :

a) Espainiako Gotzain Batzarrari eta, batik bat, Bilbao, Donostia eta Segoviako gotzainei aurtengo Uztailan bidalitako gutuna.

b) 1.972ko Azaroaren 3an Zamorako espetxe konkordatarioraz Espainiako Gotzain Batzarrari bidalitako txostena.

3. — Zamorako konkordatariora 1.968ko Abuztuan « estreinatu » zen, Bizkaiko Lekeitioko apaizlaguntzaile Alberto Gabikagogeaskoa han bahitu zutenean.. Geroztik, ehun-bat egonaldi ezberdin izan espetxe horretan, beste horrenbeste hau zi judizial nahiz gubernatibari zegokionez, eta horiengatik azken bost urte honetan Zamorako espetxe honetatik eta denbora laburragoz beste zenbaitetatik (Basauri, Carabanchel), berrogeita hamar bat apaiz igaro da. Geographiaz, Zamoran bahituriko apaiz gehienak Euskal Herrikoak dira edo ziren ; ondoren, oso urrunean, Catalunya ; Galicia eta Madrid « ex equo » ; eta, azkenik, Asturiaskoak. Egun, zazpi dira han bahituriko apaizak (Bizkaiko 5, Gipuzkoako 1 eta Segoviako 1) :

a) Alberto Gabikagogeaskoa Montxaga, 1.968an TOP-ek kondenatua sei ilabetetara homilia baten gatik eta Burgosko Militar Tribunal batek 1.969ko Ekainan hamabi urte eta egun batetara kondenatua Bilbaoko Gotzaizako bulegoetan egindako gose-opor baten gatik.

b) Xabier Amuriza Sarrionandia, Militar Tribunal horrek berak 10 urtetara kondenatua egun berean eta gauza beragatik (gose-greba).

c) Nikola Telleria Merikaetxeberria, 10 urtetara, id., id.

d) Jesus Nabera Nabera, 12 urtetara, id., id.

e) Julen Kalzada Ugalde, besteak bezala 10 urtetara kondenatua eta beste 12 urtetara kondenatu zuen Burgosko Gudu Kontsekuak 1.970 urtean.

f) Yon Etxabe Garitazelaia, 1.970 urtean Burgosko Gudu Kontsejuak 50 urtetara kondenatu zuen, ETA-koa izatea atik eta beste zenbait salakuntza gatik. 1.969ko Udaberrian sartu zuten Zamoran.

g) Francisco García Salve, « asociación ilícita » delakoaz salatua Comisiones Obreras-en Batzorde Bateratzaile Nazionalako kide zat, « 1001 » hau zianen zain dago, oraingoz fiskalak 19 urtetatok kondena eskatzen diolarik.

4. — Espetxe honetan bahiturik dauden apaizek zera saltzen dute, espetxe hori dela eta agerian jartzen dela Elizak Estaduarekiko duen mirabetza eta menpea eta Estaduak bakarrik, bestalde, agintzen duela espetxe horretan, konkordatoko klausulaz bere erara baliatuz eta berak nahi duen bezala interpretatuz. Konkordatoa alderdi bakarrik erabiltzen duelarik, gabi dago alderdi horrek gehiegikeriaz erabiltzen duela bere poderioa eta beste alderdiak utzikieriaz saldu egin dituela bere eskubideak horrela haren komplize bihurtuz, argi dagoenez.

5. — Estadua bera bezain erantzukidun da Eliza presondegia horretan eta izan ere, konkordataria-itunaren erantzukidun ezezik, espetxe horretan sortu duten egoera zantzaile baten erantzukidun da, presondegia honek ez baitu beste gainontzeko presondegiek duten kondiziorik, oraingo egoerak eta espetxeko regimena, Zuzendariaren bidegabekeriekin batera, han bahiturik dauden apaizen giza-nortasuna zantzatzen eta hondatzen ari baitira.

6. — Zamorako espetxe konkordataria preso dauden apaizek hau dute eskatzen

- a) Espetxe hau ken dezatela eta eraman ditzatela gainontzeko preso politikoa dauden espetxetara, haien egoera eta kondiziotan jarritz.
- b) Komentua nahiz espetxea haukeratzea ematea; lehen eskabidea lortzea luza baledi, bakarrik, eta hura utzi gabe, Zamorako espetxeko apaizek oraingo Konkordatoaren letra eta espiritua bete dadila eskatzen dute.
- c) Erantzun dezatela Nuntzio jaunak, Sede Sainduak, Espetxe-Erakundeetako Zuzendari Nagusiak eta Justiziako Ministroak apaiz-presondegitzat improvisatu den espetxe honetako kondizio bereztzaile eta, izatez, zantzaileetaz.

7. — Gotzain bakoitzak, bere aldetik, egin dituen gestio geldia eta herabeek lur jo dute orain artean, zibil, judizial eta militar agintariek erakia duten hormaren kontra leherturik. Jakingo du herriak Eliza isildu egin dena, publikoan eta prophetari dagokionez-izen hau eman ahal bagenez-egoera hau salatu ordez, ez duela deus ere egin, Eliza izanik, ez evangelioaren arrazoinen baizik bai juridiko eta konkordataria arrazoinen, egoera honen erantzukidun.

8. — Garai hoberenetako Eliza beretarren espetxeaz axolatua bizi zen, « hiltzaile nahiz lapur » (I Petr. IV, 15) izan gabe espetxean zirenean. Gehiegi eskatzea ote, gaurko Elizak beretarrentzat eska dezan, baztertzaila eta apaiz hauek espetxera eraman dituen kristau-ideien iraintzaile izango ez den espetxe bat?

**ZAMORAN ESPETXERATUAK DIREN LAGUNEKIN BAT EGINAZ
APAIZ EUSKALDUNAK.**

1973ko Urria.

Zamorako Espetxetik Gotzainei

1. — Aienbatetan eta pertsonalitate bati eta besteri agertu diogun gure nahia hau da: gainontzeko beste politikoa presoen egoeran eta kondizioetan gu integratuz, Espetxe Konkordataria hau KENTZEA. Aski ezagunak dituzte eliz-agintariek arrazioak.

Bost urte honetan arazo honi buruz ez dugu aldeko ozor ikusi. Alderantziz, gure oskabideak ozortarako ez zirela ikusiz, batzuek horretarako dagoen bide bakarra hautatu dute: apaizgoa uztea. Bestalde, harritzeko da konbentua eskatzen dutenei, ez ematea.

Zer espetxe da, orduan, hemengo hau, gainontzeko beste politikoa pre-soekin egotea edota konbenturen batetara irtetia uzten ez baitute, Konkordatoan horrela erabakirik egon arren?

Hau da, izan ere, Sartalde osoan Elizak Estaduarekin batera duen espetxe bakarra, horretan Eliza Estaduaren miraba eta mendeko dela age-